

Forslag om forenklet forvaltning av jerv og gaupe i region 1

Med bakgrunn i de erfaringene vi har siden 2005 vil vi foreslå endringer i forvaltningsregimet for jerv og gaupe for regioner uten forvaltningsmål for disse artene. Det gjelder 1) Innføre mulighet for kvotefri lisensfelling, 2) Tydeliggjøre muligheten for kvotefri jakt på gaupe og 3) Innføre mulighet for å gi fylkesmannen fri kvote for skadefelling. Alle forslagene krever endringer i rovviltforskriften.

Bakgrunn jerv

Med forbehold om at vi kan ha oversett noe, ser tallene for vår region slik ut når det gjelder lisensfelling på jerv:

Lisensfelling jerv	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Kvoteinnstilling fra sekretariatet	3-4	4	4	5	5	5	3	3
Vedtak i nemnda	3	6	4	9	6	6	5	5
Felte jerv	2	0	0	0	0	1	0	0

Tilsvarende kvote- og fellingstall når det gjelder skadefelling av jerv:

Skadefelling jerv	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Kvoteinnstilling fra sekretariatet		4	2	4	6	4	5	4
Vedtak i nemnda		4	4	4	6	4	5	6
Felt i ordinær skadefelling		0	0	0	0	0	0	0
Ekstraordinær felling-SNO, inkl. hiuttak		2	6	2	11	5	1	6

Lisensfelling er et hovedgrep i regjeringens rovviltpolitikk for å regulere bestandene. Til tross for romslige kvoter er det felt svært få jerv av lisensjegere i vår region.

Vi ser at vedtatt betinget kvote for skadefelling som kan benyttes av fylkesmennene i perioden 1. juni til 15. februar heller ikke har gitt uttelling. En del av forklaringen er nok at fylkesmennene fram til nå stort sett har gitt skadefellingsløyver i barmarkssesongen. Stort sett alle uttak i regionen har vært i Sogn og Fjordane i regi av SNO etter vedtak om ekstraordinær skadefelling av DN på vårvinteren. Etablering av skadefellingslag og en mer liberal holdning til å utløse skadefellingsløyver etter beitesesongen som følge av rovviltforliket i 2011 kan tenkes å føre til økt effektivitet av ordinære skadefellingsvedtak på sikt.

Bakgrunn gaupe

Lisensfelling av gaupe har så langt ikke vært aktuelt som alternativ eller tillegg til jakt etter forskriften §11. I alle år siden 2005 har rovviltnemnda i region 1 videreført en etablert praksis om å vedta kvotefri jakt. Denne hjemmelen går ikke fram av forskriften, men finnes i kommentarene til kongelig resolusjon fra 2005. Avskytingen av gaupe har gjennomgående vært lav i perioden.

Rovviltnemnda har årlig vedtatt kvote for betinget skadefelling av gaupe. Det har aldri skjedd at kvoten har vært begrensende for skadefellinger.

Vurdering

Med bakgrunn i opplysningene over er det lett å se at fellingskvoter på jerv og gaupe har vært og sannsynligvis fremdeles vil bli meningsløst i vår region. Det ligger mye arbeid bak kvotefastsettelsen og det avstedkommer en god del konflikt, som for eksempel diskusjoner om bestandsstørrelse for jerv. Vi mener dette er unødig ressursbruk, særlig i en region uten etablert bestand. Antall jerv som har opphold i regionen vil variere ganske mye gjennom en fellingsperiode. I praksis blir det lagt til rette for at all jerv i vår region kan tas ut, og regimet med kvotefastsettelse bidrar kun til en tilsløring av dette. Det er ikke like stor konflikt rundt gaupe, men heller ikke her er kvotestørrelsen begrensende for bruk av skadefellingsløyver og uttak.

I rovviltforliket fra 2011 går det fram at det er ønskelig å ta ut resterende lisensfellingskvote på skadefellingsvedtak. For jerv betyr det økt press på DN for å vedta ekstraordinære uttak av i praksis hele kvoten fra 15. februar til 1. juni. Uten forvaltningsmål for en såpass konfliktfull art som jerv, blir det i praksis slik at rovviltnemnda først og fremst motiveres av å holde regionen fri for jerv. Kvoten settes i august, og tar høyde for tenkte forekomster i regionen utover høsten og vinteren. Restkvote etter lisensfellingsperioden er derfor etter vår oppfatning lite egnet som kriterium for en nasjonal prioritering av ekstraordinære uttak. DN vil etter vår erfaring uansett vurdere bl.a. bestandssituasjonen på det aktuelle tidspunkt før vedtak om felling.

Kvoten for betinga skadefelling er også såpass høy at den i realiteten aldri er noen begrensning for fylkesmennene. Rovviltnemnda har alltid myndighet til å fastsette kvote i region 1. Det ligger implisitt i §7 at det er rovviltnemnda som før vedtak vurderer kvoten i forhold til naturmangfoldloven kap II, inkludert §5, forvaltningsmålet for arter. Fylkesmannen skal derfor bare vurdere i hovedsak skadepotensialet og de konkrete forholdene på skadestedet før vedtak om skadefelling (jf rovviltforskriften §9). Dersom fylkesmannen får myndigheten til å avgjøre skadefelling uten kvotebegrensning betyr det både en rasjonaliseringsgevinst for forvaltningen, og dessuten en mer samla begrunnelse for vedtaket, der også vurderinger etter naturmangfoldloven kap II ligger inne. Det gir en mer oversiktlig, samlet og oppdatert begrunnelse for vedtak.

Kravet om avlønning av kommunale fellingslag vil sannsynligvis virke begrensende på skadefellingsløyver. Fellingslag er etablert i 3 av våre 4 fylker, og de vil erfaringsvis bli brukt ved vedtak om skadefelling. Midlene til lønn tas fra den samlede rammen for FKT-tiltak i regionen, og de er av begrenset størrelse pr år.

Til tross for status som sårbar på Norsk rødliste (Artsdatabanken 2010) er det gitt mulighet for ordinær jakt på gaupe. Det vil si at arten i utgangspunktet er vurdert slik at felling ikke behøver å være hjemlet i unntaksbestemmelser på grunn av skadepotensialet på husdyr – så lenge uttaket er kvotebegrenset. Så er virkeligheten likevel slik at i store deler av landet, - i prioriterte beiteområder, er det mulig å fastsette kvotefri jakt etter dagens regelverk. Vi mener det er rett overfor allmenheten at denne muligheten blir tydeliggjort i forskriften, for eksempel i samsvar med forslaget under.

Vi ser at ikke at vårt forslag får store konsekvenser utover vår region. Alle andre regioner har nasjonale bestandsmål for gaupe. Det er kanskje en naturlig konsekvens av forslaget under at muligheten for å fastsette kvotefri jakt i prioriterte beiteområder blir tatt ut for regioner med nasjonale bestandsmål. Ved siden av vår region det bare regionene 2 og 4 som ikke har nasjonale bestandsmål for jerv. Forekomstene av jerv der er helt marginale.

Forslag

Vi foreslår følgende endringer i rovviltforskriften:

Ny §7a Vedtak om kvotefri felling av jerv og gaupe

I regioner uten bestandsmål for jerv og gaupe kan rovviltnemnden fatte vedtak om kvotefri felling av jerv og gaupe. Reglene i forskriften §§ 8, 10 og 11 gjelder tilsvarende.

Når rovviltnemnden har vedtatt kvotefri felling etter 1. ledd kan fylkesmannen vedta skadefelling uten hensyn til kvote i samsvar med forskriften §9, 2. og 3. ledd. Ved vurderingen av om det skal gis tillatelse til skadefelling skal det i tillegg til forskriften §9 legges vekt på bestandens overlevelsessevne på lang sikt.